

DE AFDELING

Tammy Cohen bij Boekeryj:

De nieuwe collega

De afdeling

TAMMY COHEN

DE AFDELING

Hannah komt terecht in een psychiatrisch ziekenhuis, een plek waar ze veilig zou moeten zijn. Alleen sterven er patiënten...



Eerste druk 2018
Tweede druk 2020

ISBN 978-90-225-8869-7
ISBN 978-94-023-1072-6 (e-book)
NUR 330

Oorspronkelijke titel: *They All Fall Down*
Vertaler: Els Franci-Ekeler
Omslagontwerp: bij Barbara
Omslagbeeld: © Sfam Photo / Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2017 Tammy Cohen
© 2018 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hannah

Charlie heeft vorige week haar polsen doorgesneden met een scherp gekaramelliseerde suiker. We hadden de suikerplaten eerder op de dag in de keuken van de kliniek gemaakt, onder het scherp toezien-
de oog van Joni.

‘Die van jou zijn zo dik dat je je vingers er nog aan zult openha-
len,’ had ik tegen Charlie gegrapt.

‘Ik vraag me af of dat haar op het idee heeft gebracht,’ zei Odelle later bits. Na de dood van Charlie kwam ‘Heel Meadows bakt’ op de lijst van verboden activiteiten te staan.

Maar ik voel me niet schuldig, omdat ik niet geloof dat Charlie zelfmoord heeft gepleegd. Net zomin als ik denk dat de arme Sofia zichzelf van kant heeft gemaakt. In een psychiatrische inrichting, waar het risico op zelfdodingen hoog is, sterft er om de haverklap iemand. Dat hoort er nu eenmaal bij. Daarom kan een moordenaar zich hier in het openbaar verbergen. Temeer omdat wij de enige getuigen zijn en niemand geloof hecht aan wat wij zeggen.

Wie hier zit is niet per se gek, maar... Nee, wacht, wie hier zit is wél gek.

Ik ben bang. Bang dat ik gelijk heb en dat het nu mijn beurt is. En nog banger dat ik het mis heb, want dan ben ik inderdaad gek, zoals

iedereen denkt. Ik zit hier opgesloten en de enige manier om te ontsnappen, is via mijn eigen gedachten. Maar stel dat mijn eigen gedachten juist het gevaarlijkst van al zijn?

Stella komt mijn kamer binnen en laat zich zwijgend op het voeteneinde van mijn bed neervallen. Haar huid staat strakgespannen over haar jukbeenderen. Ik durf er bijna niet naar te kijken, uit angst haar wangen te zien openbarsten.

‘Het is niet waar,’ zeg ik tegen haar.

Mijn kamer bevindt zich aan de zijkant van het gebouw. Ik zit in de beige leunstoel voor het raam te staren naar de rozentuin, waar de motregen van de rand van het platte dak van de dansstudio drupt en over de lange rij glazen tuindeuren glijdt. Mijn kamer is in diverse tinten beige ingericht. Ecrú. Roomwit. Zandkleurig. Ook de rest van de verdieping heeft de kleur van rekverband. Om te voorkomen dat we te veel geprikkeld worden, neem ik aan. Niet dat daar hier veel kijk op is.

Stella draait haar hoofd om, zodat ze haar grote, blauwe ogen in de mijne kan boren. De halsketting die ze altijd draagt, is opzij gegleden, waardoor het kleine, zilveren poesje zich op het dekbed lijkt te hebben genesteld.

‘Hoe weet je dat?’ vraagt ze uiteindelijk met haar hese rokersstem. Ik kijk haar afkeurend aan.

‘Doe me een lol,’ zeg ik. ‘We hebben het over Chárlie.’

Ze begint te huilen.

The Meadows is een oud, georgiaans buitenhuis, compleet met klimop tegen de voorgevel en elegante, hoge schuiframen. Als je op de halfronde, met grind bedekte oprit staat, zou je je op een set voor de verfilming van een boek van Jane Austen kunnen wanen. Je zou denken dat er ieder moment een groepje giechelende jonge vrouwen, getooid met ouderwetse kapjes, door de dubbele voordeur naar bui-

ten kan komen. Rijd echter door naar het parkeerterrein achter het huis en deze illusie wordt onmiddellijk tenietgedaan door de grote, moderne vleugel die aan het oorspronkelijke huis is geplakt. Al met al heeft het iets weg van een stijlvolle man met een goedkope toupet.

De spreekkamers, recreatiezaal, kantoren en therapielokalen bevinden zich in het oude gedeelte; de cafetaria en de slaapkamers in de nieuwe vleugel. Sofia zei dat het spookt in het oude huis, maar daar heb ik nooit iets van gemerkt. Daarbij moet ik wel aantekenen dat ik zo van de wereld was toen ik hier aankwam, dat ik het niet eens gemerkt zou hebben als er een spook bij me in bed was gekropen. Het probleem in een inrichting als deze, waar je tweemaal per dag groepstherapie krijgt en dagboeken moet bijhouden over alles wat je doet en denkt, is dat we zo druk bezig zijn in onszelf te kijken, dat we blind zijn voor wat er om ons heen gebeurt. Dat verklaart wellicht hoe het mogelijk is dat er twee vrouwen zijn vermoord en dat niemand daar iets van schijnt te hebben gemerkt, behalve ik.

Het kunsttherapielokaal aan de achterzijde van het oude huis heeft twee reusachtige ramen met uitzicht op het parkeerterrein, de rozentuin en de daarachter gelegen moestuin. De trots van The Meadows – het schitterende gazon dat glooiend afloopt tot aan een verrassend groot en diep meer, overgebleven uit de tijd dat dit een voornaam landhuis was – wordt door de lelijke moderne vleugel aan het zicht onttrokken. Het is woensdagochtend, tien uur, en we hebben kunsttherapie. Laura haalt de plakkaatverf uit de kast en vraagt ons een zelfportret te schilderen. We hebben deze oefening al eerder gedaan en kregen toen ieder een spiegel van plastic in plaats van glas, waardoor we er wazig uitzagen, als in rook gehuld. ‘Sorry,’ zei ze, toen we ons beklagden. ‘Ik moet me aan de regels houden.’ Vandaag geeft ze ons een heel andere opdracht.

‘Maak een zelfportret van hoe je jezelf ziet als je je ogen dichtdoet,’ zegt ze. ‘Waar ben je? Wat ben je aan het doen? Wat heb je

aan? Ga het niet analyseren. En let niet op de camera. Sterker nog, probeer die te negeren.’

De filmploeg – die uit slechts twee personen bestaat, de regisseur/presentator, Justin Carter, en zijn cameraman, Drew Abbott – heeft zich zeven weken geleden in de kliniek geïnstalleerd en is er dus één week korter dan ik. Ik ben aangekomen op de derde maandag van januari, *Blue Monday*, bekend als de meest deprimerende dag van het jaar, al kun je je wel voorstellen dat er hier nog meer dagen om die eer vechten. Justin en Drew arriveerden een week later in een busje vol spullen, die ze naar binnen sjouwden vanaf het verregende parkeerterrein. Ze hadden voor het gemak de buitendeur vastgezet, waardoor een ijzige kou door het gebouw trok en Bridget Ashworth, de strenge administratief manager, overal de thermostaten hoger zette en schoonmakers liet opdraven om de moddervoeten op te dwielen.

Zij noemen het een observerende documentaire. Dokter Roberts beschreef het als volgt: ‘Een belangrijke film die ertoe zal bijdragen de taboes over psychische aandoeningen te doorbreken,’ zei hij. ‘Jullie zijn uiteraard niet verplicht je te laten filmen, en je kunt altijd verzoeken eruit te worden geknipt, maar hou wel voor ogen wat jouw voorbeeld kan betekenen voor een jonge vrouw die hetzelfde doormaakt als jij en het gevoel heeft dat ze door niemand wordt begrepen.’

Op de eerste dag zei Justin: ‘Doe maar net alsof we er niet zijn.’

‘Zo zijn de meesten van ons hier terechtgekomen,’ reageerde Charlie. ‘Doordat we dingen zien die er niet zijn, of dingen níét zien die er wél zijn. Jullie zouden onze genezing lelijk kunnen belemmeren.’

Justin had geglimlacht, maar niet durven lachen. Hij wist nog niet of dat wellicht ongepast was. Hij wist nog niet dat ‘gepast’ en ‘ongepast’ dingen waren die je hier op de deurmat achterliet.

Vandaag heb ik mezelf afgeschilderd op de lage, met blauw fluweel beklede stoel in Emily’s kamer. Door het schuifraam achter me kun je de donkerblauwe lucht zien en ik schilder een mooie, ronde,

geelwitte maan, zodat iedereen weet dat het nacht is. Ik kijk naar iets wat zich rechts van me bevindt, buiten beeld. Ik draag mijn lichtblauwe ochtendjas. Mijn gezicht is een roze veeg, besmeurd met zwart omdat ik had moeten wachten tot de verf droog was voordat ik aan de ogen begon.

‘Mooie peignoir,’ zegt Laura als ze een kijkje komt nemen. ‘Is dat bij jullie thuis? Is dat jouw slaapkamer?’

Ik knik. Ik wil haar de waarheid niet vertellen, want als ik iets over Emily zeg, wordt dat in een dossier genoteerd en dan moet ik er bij groepstherapie over praten. Dokter Roberts zal zijn hoofd schuin houden en iets in zijn boekje opschrijven en dan moet ik hier misschien nog langer blijven. Daarom vertel ik haar niet dat ik op het schilderij naar de rechterhoek van de kamer kijk, waar Emily’s wiegje had gestaan.

Stella’s schilderij is helemaal zwart, met uitzondering van een klein figuurtje onderin, dat naakt is, afgezien van haar lange, gele haar dat bijna tot de vloer reikt. Laura kijkt er lange tijd naar, legt dan haar hand op Stella’s smalle schouder en knijpt er zachtjes in voordat ze naar de volgende doorloopt.

Sinds de dood van Charlie zijn alle schilderijen van Stella zwart.

Odelle heeft zichzelf, zoals altijd, moddervet afgebeeld. Ze draagt net zo’n zwart truitje en skinny jeans als de echte Odelle vandaag, en ze kijkt in een spiegel waarin ze een slanke versie van zichzelf ziet. Of misschien is het andersom. Misschien is de slanke Odelle de echte en de dikke de weerspiegeling. In elk geval is het de zoveelste variatie op Odelles vaste thema: zij en haar lichaam.

‘Het is erg... beeldend, Odelle,’ zegt Laura. Odelle werpt een blik op de camera achter in de ruimte, om zich ervan te verzekeren dat het erop komt. ‘Maar ik had zo graag dat je je eens helemaal liet gaan. Bij deze oefening gaat het om wat hiér gebeurt,’ Laura klopt zachtjes op haar borst, ‘niet hier.’ Ze tikt tegen haar hoofd.

Odelles onderlip begint te trillen na dit lichte verwijt. Odelle heeft de neiging op mensen gefixeerd te raken. Dat is een van de redenen waarom ze in deze inrichting zit. Naast het feit dat ze nog geen veertig kilo weegt. Toen Charlie er net was, schijnt Odelle zich een poosje op haar gefixeerd te hebben. Ze liep overal achter haar aan, zat te dicht bij haar tijdens het eten en op de bank in de zitkamer. Maar meestal gaat ze voor gezagspersonen. Roberts is God, wat Odelle betreft, en Laura is een goede tweede. Na de les blijft ze altijd in het lokaal rondhangen, wil helpen met opruimen of vraagt om extra persoonlijke gesprekken. The Meadows gelooft in gespecialiseerde therapie. Er komen mensen van buitenaf om ons te genezen via tuinieren, muziek, bakken en beweging. Vorige week kregen we van Grace, de sierlijke bewegingstherapeute die haar naam eer aandoet, de opdracht door de dansstudio te dwarrelen alsof we herfstbladeren waren waar de wind mee speelde. Odelle begon ervan te huilen. 'Ik voel me zo onbeduidend,' zei ze. Judith zei dat Odelle waarschijnlijk zo van streek raakte, omdat ze vanwege haar geringe gewicht écht gevaar liep omvergeblazen te worden als het ook maar een beetje waaide.

Goedbeschouwd kan alles hierbinnen wel als therapie worden gebruikt. Er is zelfs ontspanningstherapie, wat gewoon wil zeggen: bankhangen. Charlie en ik hadden een vast grapje. In plaats van te vragen of ik meeding naar de eetzaal, vroeg ze: 'Zullen we naar eettherapie gaan?' Een keer, toen ik aan de late kant was voor het ontbijt, zei ik tegen haar dat ik naar 'poeptherapie' was geweest, waarna we tien minuten in een stuip lagen, totdat Odelle zei dat we ons kinderachtig gedroegen en bovendien 'geen rekening' hielden met alle mensen hier die 'niet veel te lachen' hadden.

Laura is de meest geliefde van alle therapeuten. Ze heeft vroeger in de verpleging gezeten en straalt nog steeds iets uit van 'ik maak je wel beter'. Ze heeft een eigen kantoortje, hier achter in het kunsttherapielokaal, met een blaaskachelkje, een waterkoker en verschillende

soorten thee. Je mag er altijd binnenlopen, wegkruipen in de fauteuil onder een zachte, wollen plaid en met haar praten zonder het gevoel te krijgen dat alles wat je zegt in een dossier komt te staan. Laura is een beetje newageachtig. Wie belangstelling heeft, kan bij haar vrijblijvende meditatie of ontspanningstherapie krijgen, wat neerkomt op hypnose. Charlie zat er graag. ‘Het is de enige plek in dit hele gebouw waar ik mezelf kan zijn,’ zei ze een keer. Odelle zit er om de haverklap. Dan installeert ze zich in de fauteuil, met de plaid over alle laagjes kleding die ze al draagt, en praat over haar meest geliefde onderwerp. Zichzelf.

Laura blijft nu even staan en fluistert iets tegen Nina, die ineengedoken voor een vel papier zit waarop ze alleen een vaag ovaal heeft getekend. Vorige week heeft ze tijdens één sessie zeven werkstukken gemaakt; haar penseel vlóóg over het papier, kleuren vloeiden in elkaar over. Vandaag heeft ze niet eens genoeg fut om een stukje houtskool naar het papier te brengen.

Frannie huult weer eens. Gedachteloos veegt ze de tranen weg die over haar wangen biggelen. Ze heeft een soort dubbelportret geschilderd, wat eigenlijk niet de opdracht was, maar dat maakt hier niet uit. Het ene is een groot gezicht met een lange, smalle neus, een kleine, volle mond en enorme groene ogen. Dat is Frannie, en in een van de ogen bevindt zich een ander gezicht. Het is te klein voor herkenbare gelaatstrekken, maar aan de zwarte krullen kun je zien dat het Charlie moet voorstellen.

‘Omdat je aan haar denkt?’ vraagt Laura.

Ik krijg een benauwd gevoel als ik naar het halflange, sluike brui-ne haar kijk dat Frannie zichzelf op het portret heeft gegeven. De echte Frannie draagt een blauw-wit gestreepte beanie, en daaronder is ze bijna kaal, met slechts hier en daar plukjes haar, hartverscheurend om te zien, kwetsbaar als het donzige pluis op het hoofdje van een pasgeborene.

Mijn baby heette Emily.

En nu wil ik niet meer schilderen.

Later, bij de groepssessie, is er zoals altijd eerst een rondvraag. Ieder van ons moet vertellen of we de twee doelen hebben verwezenlijkt die we ons vanochtend hebben gesteld. De mijne waren: in een echt boek beginnen, in tegenstelling tot de sensatieblaadjes waartoe ik me de afgelopen twee maanden heb beperkt, en mijn haar wassen. Het eerste is me niet gelukt, de letters krioelden als colonnes mieren over de pagina's. Maar wat het tweede doel betreft, mag ik een klein succesje aantekenen, want ik heb mezelf eindelijk gedwongen onder de douche te gaan, en nu is mijn haar voor het eerst in weken schoon, ook al zit het nog steeds vol klitten. Ik kan het van mezelf niet uitstaan dat ik glim van plezier als dokter Roberts 'goed zo, Hannah' zegt en iedereen applaudisseert alsof ik de Kilimanjaro heb beklommen of zo.

Na ongeveer een half uur beginnen we weer over Charlie. Odelle vertelt over de periode dat ze hier pas was en heimwee had naar haar familie en dat er bij haar eerste maaltijd iemand naast haar was komen zitten die nauwlettend in de gaten hield wat ze allemaal in haar mond stopte, en ze later op haar bed had liggen huilen met een kussen op haar gezicht om het geluid te smoren – ze slaat haar handen voor haar gezicht om dat te demonstreren, zichtbaar ontroerd door haar eigen verhaal – en dat Charlie toen op haar deur had geklopt en op haar bed was komen zitten om met haar te praten, en haar aan het lachen had gemaakt. Zo was Charlie. Ze zei dingen waar je zo hard om moest lachen dat de thee uit je neus kwam. En daarna ging ze terug naar haar eigen kamer om tandafdrukken in haar eigen arm te maken. Van alle mensen die ik ooit heb gekend, was zij degene die iedereen alles kon vergeven – en zichzelf niets.

Maar ze heeft geen zelfmoord gepleegd, zeg ik als het mijn beurt is.

Dokter Roberts zit achterovergeleund, met zijn ene been over het andere, de enkel op de knie, en een arm over de rugleuning van zijn stoel. Hij heeft een pen in zijn hand en klikt aldoor met het knopje terwijl hij knikt en luistert. Hij houdt zijn ogen half toegeknepen, zodat ik ze niet kan zien, maar ik weet dat ze soms blauw en soms groen zijn, afhankelijk van het licht. Zijn haar, bruin met veel grijs erin, is achterover gekamd, maar als hij enthousiast praat, valt er vaak een lok voor zijn linkeroog. Zijn keurige, korte baard is ook bruin met grijs en als hij glimlacht, verschijnen er kuiltjes in zijn wangen en trekken de rimpeltjes rond zijn ogen samen, als een accordeon.

Het overdrachtsgehalte – overdracht is het verschijnsel dat een patiënt verliefd wordt op de therapeut – is vrij hoog in deze inrichting.

‘Dat is een erg interessante theorie, Hannah.’ Zijn stem is warm en zoetgevooid. ‘Maar we weten allemaal dat Charlie aan een diepe, chronische depressie leed. Dat we van haar hielden, wil niet zeggen dat we haar konden helpen. Het is onvermijdelijk dat we denken gefaald te hebben, omdat we niet méér konden doen, en falen is niet prettig. Het is prettiger om te denken dat iemand haar om het leven heeft gebracht, want dat zou iets zijn wat we niet hadden kunnen voorzien of voorkomen. Maar wij zijn niet verantwoordelijk voor haar dood. Niemand had iets kunnen doen.’

‘Ja, we moeten onszelf vergeven,’ voegt Odelle eraan toe.

Ik kijk de kring rond. Twaalf vrouwen, met gebogen hoofd, frunnikende vingers, hun benen rond de stoelpoten gehaakt. Ik zie Fran-nie aan haar laatste paar wimpers trekken. Ze bekijkt een haartje en steekt het dan in haar mond. Ik zie Stella uitdrukingsloos voor zich uit staren met haar wijd geopende ogen. Ze heeft vandaag een matblauwe jurk aan met een strak lijfje en een wijde rok. Ik probeer niet naar haar taille te kijken, die kunstmatig is versmald door het ver-

wijderen van een rib, noch naar de overdreven welving van haar chirurgisch vergrote borsten. Ik zie Odelle, die zich in laagjes kleding hult alsof ze zichzelf van papier-maché heeft geboetseerd. Ze leunt ernstig naar voren, snuffelend naar goedkeuring als een blinde rat in een laboratorium. Ik zie Judith en Nina en de acht andere getineerden – cliënten, zoals we officieel heten – en Justin en Drew, die elke beweging volgen met hun camera. En alhoewel ik met mijn rug naar de deur zit, zie ik in gedachten – dwars door de panelen van beveiligd glas achter me – de hal en de brede, houten trap naar de luxueuze spreekkamers en het kantoor waar dokter Chakraborty, de adjunct-directeur van de inrichting, aantekeningen leest met zijn bedroefde bruine ogen, en beneden, in de therapielokalen, Laura en Grace en de andere parttime therapeuten. Aan de andere kant van de trap, via de deur die toegang geeft tot de aanbouw met de cafetaria en de keuken, de meditatiekamer en de kleine personeelskamer waar ze de medicijnen bewaren, zie ik Joni en Darren, de psychiatrische verpleegkundigen, met hun notitieboekjes in de hand, Bridget Ashworth, de strenge administratief manager van de kliniek, de goedbedoelende vrijwilligers, het keukenpersoneel en de verpleeghulpen. Ik zie alle mensen die verantwoordelijk zijn voor onze veiligheid. Dan keren mijn gedachten terug naar hier en zie ik dokter Oliver Roberts, goeroe, Svengali, heilige, wijze, redder.

Moordenaar?

Het zou kunnen. Ieder van hen kan de moordenaar zijn.

Maar één ding is zeker: het is gebeurd.

Ik zou gek zijn als ik zoiets zou verzinnen.

Na de sessie, rond half acht, glip ik weg terwijl de anderen bezig zijn de stoelen in te klappen en weg te zetten. Nu ik hier acht weken ben, raak ik niet meer ondersteboven van de pracht en praal van de hal van het oude huis, met de kristallen kroonluchter en het enorme

olieverfschilderij van de graaf aan wie dit huis ooit toebehoorde. Er is trouwens niemand die van de voordeur gebruikmaakt, afgezien van belangrijke notabelen en gasten voor evenementen om geld in te zamelen. De hoofdingang is aan de achterkant, in de nieuwe vleugel, waar een receptioniste de naam van de bezoekers noteert en beleeft hun tas doorzoekt, onder het toezien van een foto van een glimlachende Oliver Roberts die, gehuld in een toga, een of andere eretitel toegewezen krijgt.

Als ik de deur open die het oude huis van het nieuwe deel scheidt, loop ik niet rechtdoor, langs de meditatiekamer en het blanke hout van de cafetaria naar de receptie, waar een knaloranje bank je toestraalt, als om bezoekers ervan te verzekeren dat hier geen sombere gedachten in de hand worden gewerkt. In plaats daarvan neem ik de eerste deur links, naar het beige trappenhuis, en haast ik me naar de slaapkamers.

Mijn kamer is de eerste links, maar ik loop verder door de gang met de ingelijste natuurfoto's – een close-up van een dauwdruppel op een grasspriet, een veer die in een modderige plas drijft, zonlicht dat door groen gebladerte wordt gefilterd. De lijsten zijn aan de muur vast gekit, zodat we ze er niet kunnen afhaken en gebruiken om onszelf, of elkaar, iets aan te doen. De laatste kamer is die van Charlie. Hoe vaak heb ik deze afstand, tussen mijn kamer en de hare, de afgelopen acht weken niet afgelegd? Het valt me mee dat mijn voeten geen groeven in de houten vloer hebben uitgesleten. Maar nu krijg ik een raar gevoel. De haartjes in mijn nek komen overeind. Ik kijk naar het oog van een beveiligingscamera. Die camera heeft daar altijd gehangen, maar hij valt me nu eigenlijk pas op, en zijn kille oog maakt me nerveus.

Onze deuren hebben geen slot. De reden daarvoor zal duidelijk zijn. Toch schrik ik er een beetje van dat de deur zomaar opengaat. Ik blijf aarzelend op de drempel staan.

Ik heb me er geestelijk op voorbereid een kamer aan te treffen die is ontdaan van alles wat van Charlie was. Maar alles blijkt er nog te zijn: de uitvergrote foto van haar en haar nichtjes bij haar ouders in de tuin, voor een uitbundige gele hibiscus waar hun drie donkere hoofden tegen afsteken; de levensgrote kartonnen Ryan Gosling die ze van een collega had gekregen; de ouderwetse lapjesdeken op het bed, een explosie van kleur te midden van al het deprimerende beige.

Maar Charlie was een enorme sloddervos, die altijd stapels paperbacks naast haar bed had staan en haar spijkerbroeken en truien op de vloer liet slingeren, en nu is de kamer akelig netjes. Geen kranten, tijdschriften en lege chipszakjes op het bureau, waarvan het witte blad me tegemoet glimt. Het bed, dat er altijd uitzag alsof ze net was opgestaan, is opgemaakt, met de lapjesdeken strak ingestopt.

Ik leg mijn hand op het kussen. Het voelt glad en onnatuurlijk koud, als een stuk zeep, en ik trek mijn hand snel terug. Ik kijk in een la van het bureau. Leeg. De kast heeft geen deur en de randen zijn afgerond, want aan een scherpe hoek zou je je kunnen opknopen. Mijn adem stokt als ik haar hardroze kasjmieren vest aan een van de eigenaardige kartonnen hangertjes zie hangen, aan de stang die zodanig is ontworpen dat hij breekt bij 'overmatige belasting'. Ze was dol op dat vest. Ze heeft me een keer verteld dat ze van haar moeder een handboek had gekregen over hoe je je kamer netjes kunt houden, wat een weinig subtiele hint was. Ze had principieel geweigerd het te lezen, maar er wel wat in gebladerd en er één tip uit meegenomen: dat je alleen dingen moet bewaren die je blij maken. 'Dit is mijn blijmaakvest,' had ze tegen me gezegd.

Nu hangt het aan dat rare kartonnen hangertje, met zielige lege mouwen.

De afwezigheid van blijdschap is bijna tastbaar en ik krijg opnieuw het onbehaaglijke gevoel dat ik word bespied.

Charlies kamer zit op de hoek. Ik loop naar het raam aan de achterkant, dat uitzicht heeft op het glooiende gazon en, aan het eind ervan, de donkere vlek van het meer. Op sommige dagen wordt de zon zodanig door het water weerspiegeld dat het lijkt alsof het meer van binnenuit wordt verlicht. Dat is vandaag niet het geval.

Onder het raam zit een radiator. Als het buiten erg koud was, legde Charlie een kussen op de vloer en plofte erop neer, in klermazerszit, met haar rug tegen de verwarming. ‘Het kan mij nooit warm genoeg zijn,’ had ze me verteld. ‘Ik ben net een kipfilet uit de diepvries met in het midden een hard, bevroren stukje dat maar niet wil ontdooien.’

Ik laat me op de vloer zakken, ga zitten zoals zij altijd zat, en probeer in haar huid te kruipen, te voelen wat zij voelde. Heeft ze hier op de laatste dag zo gezeten, met haar rug tegen de warmte, piekerend over hoe ze haar polsen het beste kon doorsnijden, in welke richting, en hoe diep? Had ik alles – had ik háár – echt helemaal verkeerd begrepen?

Ik was altijd zo zeker geweest van mijn beoordelingsvermogen, had zo veel vertrouwen in mezelf. Maar dat was voorheen.

Ik trek mijn knieën op naar mijn borst en begin zachtjes te wiegen. Soms word ik daar rustig van, maar zonder Charlie maakt deze kamer me nerveus.

Dan hoor ik de gedempte geluiden van voetstappen op de gang, en stemmen van mensen die mijn kant op komen.

‘We hebben de kamer zo goed mogelijk opgeruimd. Het wás me een bende. Meer hebben we niet kunnen doen voor de komst van de naasten.’

De vrouw zegt ‘naasten’ alsof het iets vies is. Ik houd abrupt op met wiegen en zet mijn handen op de vloer. Mijn vingers raken een stukje papier dat achter de buis van de radiator is gestopt en kennelijk door de schoonmaakploeg over het hoofd is gezien. De voet-

stappen stoppen voor de deur. Ik krijg een droge mond als ik de bekende bariton van dokter Roberts hoor. Hij klinkt ongewoon kribbig en ongeduldig.

‘Met een beetje geluk blijven ze niet lang. Snel erin en eruit, en dan kunnen we de rest van haar spullen inpakken. Maandag over een week komt er een nieuwe patiënt.’

De deurkruk gaat naar beneden. Ik weet het stukje papier nog net in de mouw van mijn sweatshirt te frommelen voordat de deur opengaat.

Met bonzend hart krabbel ik overeind.

‘Oké. Even kijken of... Hannah. Wat doe jij hier?’

Dokter Roberts schakelt onmiddellijk terug naar zijn gebruikelijke, lome manier van spreken en ik vraag me af of dat Bridget Ashworth, de vrouw die hem vergezelt, ook opvalt.

Bridget heeft een strak, donkerbruin kapsel met grijze uitgroei aan weerskanten van de scheiding. Ze draagt een bril met een paars montuur en een donker wollen jasje met één dikke, witte kattenhaar op de schouder. Ze houdt haar sleutelkoord in haar vuist geklemd en knippert achter de brillenglazen met haar ogen alsof ze in haar keuken op een wilde vos is gestuit die met zijn neus in haar afvalmer zit. Ik wip van mijn ene voet op de andere.

Wie zou geloven dat ik ooit presentaties gaf aan zalen vol mensen en mijn blik door de zaal liet gaan om bewust oogcontact te maken met volslagen onbekenden?

Nu houd ik mijn ogen op de vloer gericht, maar als ik iets mompel over dat ik dicht bij Charlie wilde zijn, voel ik Bridgets misprijzende blik over me heen kruipen. Zelfs als ik veilig en wel terug ben op mijn eigen kamer, blijf ik krabben om die blik van me af te krijgen.

Corinne

‘Ik vond dat ze er goed uitzag. Jij?’

‘Hm-mm.’

Corinne besloot dat op te vatten als een bevestiging.

‘Een stuk beter dan ik had verwacht. Vond jij ook niet?’

‘Hm-mm.’

Corinne wist dat ze beter niets kon zeggen. Na een bezoek was Danny nooit in de stemming om te praten. Maar de woorden bleven komen, ze kon ze niet tegenhouden. Toen ze voor de rotonde wachtten, trok hij de handrem aan. Corinne bekeek hem tersluiks. Hij was afgefallen. Danny was een knappe man, altijd geweest. Toen Hannah voor het eerst met hem was thuisgekomen, had Corinne zich bezorgd afgevraagd of hij misschien niet té knap was. Zijzelf zou het moeilijk hebben met een man die zo veel aandacht trok. Maar Hannah was altijd erg zelfverzekerd geweest. En eigenzinnig. Daarom waren deze nieuwe ontwikkelingen ook zo’n schok.

‘Wat is er toch met haar?’

De vraag kwam zomaar uit de lucht vallen en had op Corinne het effect alsof ze een ijsblokje had ingeslikt.

‘Ze is gewoon moe. Emotioneel uitgeput. De baby...’

‘Dit heeft niets met de baby te maken. Deze obsessie met moord.’

‘Nou ja, het is logisch dat ze van streek is. Die vrouwen waren vriendinnen van haar.’

‘Het was bekend dat die vrouwen zelfmoordneigingen hadden. Ze hadden eerdere pogingen gedaan en zijn er ditmaal helaas in geslaagd. Het is logisch dat ze van streek is, maar dat ze zo hardnekkig weigert naar rede te luisteren, is een heel ander verhaal.’

Corinne wilde niet weten wat voor verhaal dat dan was.

‘Het is een normale reactie, Danny. Zij maakte die vrouwen elke dag mee. Ze kan zich niet voorstellen dat zij dit zichzelf hebben aangedaan. Ik zou net zo reageren.’

‘Welnee. Jij zou niet zo halsstarrig tegen de feiten ingaan. Niet als het zo overduidelijk is. We moeten op symptomen van paranoia letten. Dat zei dokter Roberts toch?’

‘Ja, maar dit is geen paranoia. Het is echt.’

‘Denk je?’

Ze reden langs Alexandra Palace, het grootse victoriaanse complex dat zich uitstreckte over een van de hoogste punten van Noord-Londen. Links van hen rees het majestueuze gebouw op naar de loodgrijze hemel, rechts verdween het park zacht glooiend in de duisternis, terwijl in de diepte de duizenden lichtjes van de stad flonkerden.

Toen Danny voor haar deur stopte, kustte Corinne hem vluchtig op de wang.

‘Ik hoop dat ze daar snel weg kan,’ zei ze. ‘Dan wordt alles weer normaal.’

Danny zei niets. Hij vroeg niet wat ze onder ‘normaal’ verstonde. Corinne wilde iets aardigs zeggen om hem uit zijn stijve, afstandelijke stemming te halen. Hij had er moeite mee Hannah te vergeven. Daar had ze begrip voor. Nadat hij zich al vader had gevoeld, had hij nu weer de status van niet-vader. Hij voelde zich tekortgedaan, alsof hem iets was afgenomen. Had ze er zelf niet net zo veel moeite mee

dat ze geen grootmoeder was? Maar Hannah was geestelijk niet in orde geweest. Dat hadden de artsen hun uitgelegd. Dissociatieve stoornis, hadden ze het genoemd. Corinne had het notitieboekje bewaard waarin ze dat had opgeschreven, onderstreept en met een dik uitroepteken erachter.

Met één been al buiten de auto treuzelde ze nog, zoekend naar woorden om de spanning te doorbreken, maar er kwam niets in haar op. Ze klapte vaak dicht tegenover te knappe mannen zoals Danny.

Toen ze de sleutel in het slot stak, verwachtte ze het opgewonden geblaf van Madge te horen achter de deur van haar kleine huis aan de voet van het Alexandra Park, maar toen herinnerde ze zich met een ijsskoude schok dat de kleine Jack Russell die ze als pup uit de vijver had gevestigd en die haar bijna zeventien jaar gezelschap had gehouden, er niet meer was. Het was bijna drie maanden geleden dat Madges hart het had begeven, maar Corinne kon er nog niet aan wennen niet meer begroet te worden door die opgewonden wit-zwarte pluizenbol, die haar uit pure dankbaarheid meestal een pantoffel bracht, alsof ze niet een paar uur maar een hele week van huis was geweest.

Die avond vond Corinne geen rust. Ze ijsbeerde door de weinige kamertjes van haar huis, pakte dingen op – een boek, een foto – en zette ze weer neer. Ze greep de telefoon en staarde er lange tijd naar. Wie kon ze bellen? Wat zou ze moeten zeggen?

Ik ben bang dat mijn dochter gek aan het worden is.

Ik ben bang dat mijn dochter gek is geworden.

Dat waren de woorden die ze niet hardop kon zeggen.

Wegzinkend in de zachte kussens van de oude, met fluweel beklede bank, waaraan nog steeds witte hondenharen geplakt zaten omdat ze het niet over haar hart kon verkrijgen ze op te zuigen, nam ze haar laptop op schoot om met Megs te skypen, maar vlak voordat ze

op het groene gespreksicoon klikte, herinnerde ze zich het tijdsverschil. Kwart over negen 's avonds in Londen was kwart over vijf 's middags in New York. Megs was nog op haar werk, druk bezig in dat eigenaardige kantoor, omgeven door mannen. Haar jongste dochter was altijd apart geweest, en toen ze nog klein was, had Corinne zich vaak afgevraagd wat voor werk ze later zou gaan doen, maar van alle mogelijkheden die ze zich had ingebeeld, was het schrijven van programma's voor telefoonspelletjes, en nog wel helemaal aan de andere kant van de oceaan, nooit in haar opgekomen.

Ze wist dat Megs haar bezigheden onmiddellijk zou onderbreken om met haar te praten, dus ze had zichzelf gedwongen het aantal telefoontjes te beperken. Na die afschuwelijke toestand met de baby had Megs het eerste vliegtuig naar huis willen nemen, en Corinne was er zeker van geweest dat de breuk tussen haar dochters daarmee gelijmd zou worden, maar Hannah was in haar toestand niet in staat geweest bezoek te ontvangen, en tegen de tijd dat ze enigszins was hersteld, had ze gezegd dat ze er nog niet aan toe was haar jongere zus te zien.

Megan had Corinne vanaf de overkant van de oceaan zoveel mogelijk proberen te steunen, maar ze had een druk leven, een baan waar Corinne het fijne niet van begreep, en een vaste vriend die ze nog steeds niet had ontmoet.

Het was zo stil in huis dat Corinne schrok toen haar telefoon ging. Ze griste hem van de tafel, hopend Megs stem te horen, maar het was Duncans naam die op het schermje stond. Er was een tijd geweest dat ze zijn nummer onder 'Hufter' had opgeslagen, maar dat was jaren geleden, toen het verraad nog vers was. Nu had ze wel andere dingen aan haar hoofd.

'Hoe is het met haar?'

Geen beleefdheden, niet eens een groet. Maar waarom zou hij ook?

‘Ja, wel goed. Prima, eigenlijk.’

Corinne wist dat ze de situatie tegenover Hannahs vader niet mooier hoefde te maken dan die was, maar ze kon het niet opbrengen hem over het nieuwe probleem van de zelfmoorden te vertellen. Sinds Duncan als vijftiger een nieuw gezin had gesticht – zijn huidige vrouw, Gigi, had in snel tempo twee baby’s ter wereld gebracht – had ze de neiging haar dochters nog meer tegen hem af te scherpen, alsof er een stilzwijgende rivaliteit bestond tussen hen en de baby’s.

Corinne had zich erbij neergelegd dat haar man haar na een huwelijk van dertig jaar had verlaten voor een vrouw die hij tijdens een wedstrijd van Arsenal had ontmoet. Ze had ook weinig keus gehad, toen Gigi zwanger bleek te zijn en de affaire een fait accompli werd. Wat ze veel moeilijker te verkroppen vond, was dat zij nu de enige was die Hannah en Megs voorop stelde. Duncans liefde voor zijn dochters, die tot dusver onvoorwaardelijk was geweest, was danig in het slop geraakt nu hij twee nieuwe, hulpbehoevende mensjes had om voor te zorgen.

Corinne had zich altijd afgevraagd of latente schuldgevoelens de reden waren dat hij een dochtermaatschappij had opgezet in Edinburgh om een baan voor zijn schoonzoon te creëren. Hannah had het niet leuk gevonden dat haar man drie dagen per week van huis was, maar voor een architect lagen goede banen niet voor het opscheppen.

‘Heb je het haar gevraagd?’ vroeg Duncan. ‘Over de baby? Heb je met haar gepraat? Ben je er al achter hoe het precies zit?’

Typisch Duncan. Ervan overtuigd dat er een reden moest zijn geweest. Dat er een verklaring was, met een begin en een eind.

‘Nog niet. Je kunt zoiets niet dwingen.’

‘Ze zit daar al acht weken, Corinne. Het gaat niet om het geld...’

‘Nee, dat moest er nog eens bij komen. Je weet donders goed dat

het grootste deel door de verzekering wordt gedekt.’

Corinne was blij dat ze haar woede ergens op kon afreageren.

‘Dat bedoelde ik niet. Jezus, Cor, je weet dat ik er alles voor over heb om Hannah hier doorheen te slepen, maar had ze inmiddels niet wat vooruitgang moeten boeken?’

‘Ze gáát vooruit. Stapje voor stapje, zegt dokter Roberts.’

Duncan maakte een snuivend geluid.

‘Misschien zou ze sneller vooruitgaan als dokter Roberts meer tijd aan zijn patiënten besteedde en minder aan het organiseren van evenementen om geld in te zamelen.’

‘Dat is hij verplicht. Hij moet voortdurend op de voorgrond treden om fondsen te werven voor de kliniek. Anders zou de verzekeringsmaatschappij nóg meer moeten ophoesten,’ zei ze snibbig, zodat dit goed tot hem zou doordringen. ‘Ze mogen in hun handjes knijpen met iemand als hij. Dokter Chakraborty zegt dat hij de reden is dat ze zulk goed personeel kunnen krijgen.’

‘Ik zet hem aan, hoor,’ hoorde Corinne een vrouw op de achtergrond zeggen.

Duncan zuchtte.

‘Ik moet gaan. We zouden een dvd gaan kijken.’

Een dvd? Corinne voelde al haar spieren aanspannen. Ze deed haar ogen dicht en ademde langzaam door haar neus tot de woede wegtrok.

‘Oké,’ zei ze.

Maar voordat ze ophing, zei hij: ‘Cor?’

‘Ja?’

‘Je staat er niet alleen voor. Dat wilde ik gewoon even zeggen. Ik hou net zo veel van Hannah als jij en ik ben er voor jullie.’

Tot haar schaamte merkte Corinne dat ze tranen in haar ogen kreeg van zijn onhandige poging om haar te troosten.

‘Ja, oké.’